

## Správy

### Odišiel Ladislav Macháček (1942 – 2015)



Krátko po začiatku nového roka, 30. januára 2015, nás opustil prof. Mgr. Ladislav Macháček, CSc., vedec, organizátor vedeckého života, učiteľ, kolega, priateľ. Jeho odchod bol prekvapením, pretože Ladislav bol stále plný elánu a energie a o svojich zdravotných problémoch sa nám nezveroval. Bude nám chýbať jeho optimizmus, entuziazmus, nadšenie a určitá dávka zdravého idealizmu. Ladislav Macháček bol skvelý diskutér, so schopnosť jasne vyjadriť základnú myšlienku, bol obdivuhodný diplomat a vyjednávač v sporoch medzi vedcami. Vo svojej vedeckej práci sa Ladislav Macháček sa koncentroval hlavne na oblasť sociológie mládeže, patrí k jej zakladateľom na Slovensku. Jeho profilovými témami boli štátna politika voči mládeži, výchova k občianstvu, občianska participácia, európske občianstvo, mládež ako prvovoliči, dlhodobá nezamestnanosť mládeže. V poslednom období sme ho počúvali aj ako autora zaujímavých komentárov k volebným preferenciám a výsledkom. Pozoruhodná je redaktorská činnosť Ladislava Macháčka. Bol dlhoročným vedúcim redaktorom časopisov Sociológia a Mládež a spoločnosť, členom redakčných rád časopisov Pedagogická revue, Pedagogika.sk a Sociální pedagogika / Social Education a ďalších.

Ladislav Macháček zohral mimoriadnu úlohu pri zakladaní časopisu Pedagogika.sk. Keď vedenie Štátneho pedagogického ústavu, obsadené nominantmi Slovenskej národnej strany, zastavilo vydávanie najdlhšie vychádzajúceho pedagogického časopisu na Slovensku, Pedagogickej revue, nastalo časopisecké vákuum. Vo vzduchu visela požiadavka poskytnúť pedagógom možnosť naďalej publikovať vedecké štúdie, recenzie a správy –

avšak nie na úrovni fakultných periodík, ale celoštátne. Túto úlohu zobral na seba Ladislav Macháček spolu so Štefanom Švecom a so mnou. Nevie, kto z nás troch prišiel ako prvý s touto myšlienkou, ale Ladislav Macháček bol celkom iste hnacím motorom tohto úsilia. Šťastným momentom bolo rozhodnutie, že časopis bude vychádzať pod hlavičkou Slovenskej pedagogickej spoločnosti, ktorej bol Ladislav Macháček predsedom. Bolo potrebné získať súhlas príslušných orgánov, nájsť financie, rozhodnúť o názve časopisu, zohnať grafika, jazykového redaktora, angažovať členov redakčnej rady zo Slovenska a zahraničia – a získať prvé rukopisy. Diskusie o charaktere a formáte časopisu medzi jeho zakladajúcimi členmi boli početné a dlhé, ale vždy viedli k rozumným riešeniam, k čomu Ladislav Macháček vždy prispel veľkou mierou. Po smutných skúsenostiach so zánikom Pedagogickej revue bolo od začiatku krédom, aby bol časopis politicky i finančne nezávislý na školských orgánoch, vrátane ministerstva školstva, a tak mohol presadzovať vedeckú autonómnosť a nestrannosť. Časopis toto krédo úspešne naplňuje. V roku 2015 vychádza už šiesty rok a dobre plní úlohu celoštátneho časopisu – to podtrhuje nielen koncovka SK v jeho názve, ale predovšetkým početní prispievatelia z rôznych pracovísk zo Slovenska a, samozrejme, i zo zahraničia.

Ladislavovi Macháčkovi kladieme týmto pomyselné kvety k jeho pamiatke. Bude nám chýbať jeho rozhl'ad, elán, typické gestá a upokojujúci hlas.

Peter Gavora

### **Spomienka na pána profesora Ladislava Macháčka**

S hlbokým zármutkom prijala 30. 1. 2015 pedagogická obec správu o smrti pána prof. Mgr. Ladislava Macháčka, CSc.,

Odišiel z našich radov vysokoškolský pedagóg, vedecký pracovník ale predovšetkým osobnosť s takými ľudskými kvalitami ako sú pracovitosť, schopnosť kooperovať s ľuďmi, taktne a diplomaticky komunikovať, vyjednávať a manažovať výskumné i publikačné aktivity odbornej pedagogickej obce.

Pán profesor sa profesionálne orientoval na sociológiu mládeže. Z tejto oblasti napísal významné monografie: *Ideály vysokoškolských študentov* (1964), *Kapitoly zo sociológie mládeže* (2002), *Participácia študentov na samospráve stredných a vysokých škôl na Slovensku* (2005), *Dve školy demokracie* (2013), bol editorom zborníkov, autorom odborných štúdií vo vedeckých časopisoch.

Ako študentka vysokej školy FF UK v Bratislave, odboru pedagogika som v 70. rokoch mala možnosť spoznať pána profesora ako nášho externého vysokoškolského pedagóga. Jeho láskavosť, záujem a úcta k študentom ho sprevádzali počas diskusií s nami študentmi a ostali ako príznačné črty jeho

osobnosti po celý profesionálny život. Hovorí sa, „že len ten kto horí môže zapáliť iných“, tak to platilo o pánovi profesorovi, ktorý dokázal u nás vysokoškolských študentov vzbudiť záujem o mládež a jej potreby, názory či ambície.

Neskôr som ako vysokoškolská pedagogička spoznávala činnosť pána profesora viac profesionálne prostredníctvom jeho editorskej práce v časopisoch Sociológia, Mládež a spoločnosť, Pedagogika.sk, Sociální pedagogika. Na stránkach vedeckých časopisov predstavoval svoje výskumné zistenia a medzinárodné aktivity a zároveň vyzýval autorov k publikovaniu. Pán profesor sa v pedagogickej obci zviditeľnil ako predseda Slovenskej pedagogickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Ležalo mu na srdci, že hlavní aktéri pedagogickej obce zo slovenských vysokých škôl sa majú stretávať, vymieňať si odborné a pedagogické skúsenosti, diskutovať verejne o aktuálnych otázkach výchovy, vzdelávania a výskumu. A tak postupne kreoval tím ľudí – výbor SPgS SAV a vznik pedagogických sekcií. Keď som v roku 2003 začala viesť sekciu Sociálnej pedagogiky, pán profesor bol jedným z tých, ktorý podnecoval k aktivitám členov sekcie. Naše spoločné diskusie ma osobne obohacovali, prinášali spokojnosť a videnie spravodlivosti v rozhodovaní a jednaní. Bol oponentom prác mojich doktorandov a jeho podnety boli vždy múdre a taktne napísané. Ako členovia sekcie spomíname hlavne na niektoré významné aktivity, ktoré sme spolu organizovali – na vedeckú konferenciu v Smoleniciach „Mládež ako aktér sociálnych zmien“ (2007), kde sa snažil spojiť členov dvoch sekcií sociálno-pedagogickú a politologickú a diskutovať o tom, čo môže ktorá disciplína priniesť pre mládežnícku politiku. Druhou dlhodobou úlohou bola úloha sekcie sociálnej pedagogiky a to práca na *Terminologickom výkladovom slovníku zo sociálnej pedagogiky*, ktorý recenzoval a zaslúžil sa o jeho vydanie. Nemenej významné boli medzinárodné pedagogické konferencie, ktoré sa pod jeho záštitou konali v Trnave na FSV UCM. Naša sekcia patrila vždy k bohato zastúpeným a hostila aj zahraničných kolegov.

Všetky stretnutia s pánom profesorom boli sprevádzané dobrou náladou, príjemnou atmosférou a empatiou. Nepatrilo k tým, ktorí sa sťažovali alebo hovorili o problémoch. Naopak, aktívne počúval a vždy dobre poradil. Nikomu z nás sa nezveril s chorobou, preto nás jeho odchod tak hlboko zasiahol. Pán profesor, Lacko, budeš nám chýbať! Najmä Tvoja ľudskosť, um, Tvoja diplomacia, kolegiálna prajnosť, nadhľad, ktoré sú v pedagogickej obci v medziľudských vzťahoch tak málo viditeľné. Môžeme len sľúbiť, že na Tvoj odkaz nezabudneme a budeme ho šíriť medzi mladších kolegov a študentov v našej pedagogickej obci.

Zlatica Bakošová